



кар: 2397

ШАМАНЛАНЫ МЕДИХА

С(кар)2

Ш 19



БАППАХАНЧЫКЪ

ШАМАНЛАНЫ МЕДИХА

БАППАХАНЧЫКЪ

САБИЙ НАЗМУЛА



СТАВРОПОЛЬ КИТАБ БАСМАНЫ
КЪАРАЧАЙ-ЧЕРКЕС БЁЛЮМЮ
ЧЕРКЕССК — 1972



Баппаханчыкъ.

Джаз келгенлей, баппаханчыкъ
Джер тюбюнден къарайды.
Джауумлада джуууна,
Кюн тиерин марайды.

Алай эте, кѣб турмай,
Назик саны ёседи.
Мычымайын юсюне
Сары кѣлек киеди.



Школгъа.

Букварь къолумда,
Барама школгъа,
Устазым сакълайды мени.
Къууанч джюрекде,
Чууакъ кюн кёкде,
Школум да сакълайды мени.

Юлгю ала.

Джигитледен юлгю ала,
Биз боллукъбуз батырла,
Урунууда чыныгъыб,
Ишлерикбиз къалала.

Харшым бла киштикчик.

Харшым ойнай арбазда,
Киштикчикни кѣргенди.
Мугур болуб тургъанына
Джашчыкъ эсин бѣлгенди.

„Кимни киштикчигисе?
Джаным, иенг бармыды?
Кѣзчюклеринг мыдахла—
Къарынчыгъынг ачмыды?

Келчи, юйге барайыкъ,
Сеннге сютчюк берирме,
Айтханымдан чыкъмасанг,
Сени ариу кѣрюрме“.

Не айтханын билгенча,
„Мияу!“—деди киштикчик.
Джазыкъсыныб, алакѣзню
Юйге алыб кетди джашчыкъ.

Келиб юйге киргенлей,
Табакъ алды къолуна,
„Сютчюк ишчи энди“,—деб
Салды аны аллына.

Ол кюнден башлаб ала
Татлы шохла болдула.
Экиси да ойнай-ойнай
Айланадыла арбазда.

Гѣджеб.

Камил, Камил, Камил деб
Аты кенгнге джайылад.
Бир джерге баргъанлай а
Халкъ юсюне джыйылад.

Некди алай, нед сейир,
Сюемисиз билирге?!
Тынгылагъыз, айтайым
Аны хапарын сизге.

Джерден ёрге кѣлтюреди
Легковой машинаны,
Алай а ол бюгюлмейди—
Чыныкъгъанды хар саны.

Спорт бла кюреше,
Болгъанды ол къарыулу.
Ишге джетсе, билмейди
Арыуну не талыуну.

Сюе эсенг, ма сен да
Аллай гѣджеб болургъа,
Гитчеликден эринмей,
Иги эс бѣл спортха.

Гуду киштик.

Аман киштик, гуду киштик,
Сюймейме энди мен сени,
Аман киштик, гуду киштик,
Мыдах этгенсе сен мени.

Джюджекчикни алыб къачыб,
Бек къыйнадынг сен мени,
Гитче джанчыкъны къурут деб,
Ёсдюргенми эдим мен сени?!

Къора кёзюмден, ташай туурамдан,
Кёрюб болмайма мен сени,
Джюджекчигими ашаб, гуду,
Къалай къыйнадынг сен мени!

Аман киштик, гуду киштик,
Сюймейме энди мен сени,
Аман киштик, гуду киштик,
Мыдах этгенсе сен мени!

Мени анам.

Ариуладан ариуду,
Игиледен игиди,
Чомартладан чомартды,
Ол кимди, десегиз:
— Мени сүйген анамды!



Джайлыкъгъа.

Джашчыкъ барад ат белинде
Къой сюрюуню ызындан.
Ёсsem, атамы таягъын
Алырма деб къолундан.

Къара кючюкчюк, тобчукъча,
Тёнгерейди къатында.
Эркелетед аны джашчыкъ
„Добарчыкъ“ деб атына.



Анамы сакълайма

Анам кетгенди ишине.
Къалгъанма кесим мен юйде.
Ойнайма, джырлайма, кюлеме,
Анамы тюшюре эсиме.

Къарайма аны аллына
Барыб терезе къатында,
Салама мен сурат къагъытха,
Берликме анама саугъагъа.

Анам кетгенди ишине,
Къалгъанма кесим мен юйде.
Ойнайма, джырлайма, кюлеме,
Анамы тюшюре эсиме.

Къарт анам.

Бек суюди
Къарт анам мени,
Болмайма мен да
Ансыз кесекни.

Урчукъ ийиреди,
Чындай этеди
Гитче кызына.

Джау чайкъатады,
Таурух айтады
Суюген джашына.

Ананы сёзю.

„Бюгюн джети джыл толду,—
Дейди анасы Исламгъа.—
Энди тогъуз кюнден а
Сен барлыкъса школгъа.

Биринчиге айтырым—
Устазынгы бек сыйла,
Ийиб эсинги анга,
Хар айтханын ангыла.

Сен эштмеген кёб затны
Билдирликди ол сеннге.

Алай бла ие этер
Сени билим гёзеннге.“

Алай айтыб ушакъ этед
Джашчыкъ бла анасы.
„Разы этерме сени,“ —деб
Тынгылайды баласы.

* * *

Окъууду уллу насыб,
Толады хар мурат.
Къанат бериб адамгъа,
Космосха учурад.

Бурунчукъну къууанчы.

Школгъа чабыб барад джашчыкъ,
Къагъылады къонгураучукъ,
Бош тюлдюле къоллары, деб
Къууанады бурунчукъ.

„Ишинг болмаса уа, шохум,
Мени бла ойнайса,
Хаман тие, мен джарлыны
Къотур этиб къойгъанса.“



Къызчыкъ бла бармакъчыкъ.

Бармакъчыгъын эмерге
Ёчдю хаман бу къызчыкъ,
Къалай къутулайым деб
Ахсынады бармакъчыкъ.

Халимге танг атханды.

Танг атса да, бу джашчыкъ
Кючден турад орундан.
Тынгылагъыз, айтайым,
Не келеди къолундан:
Ашыкъмайды, олтурады,
Ууа джабыкъ кёзлерин,

Бир кесекден башлайды
Айтыб суйген сёзлерин:

„Анам, анам, эшитемисе,
Къайдад мени кёлегим?
Стол тюрбюнде нек атылад
Мени ариу кёнчегим?“

Нек джылайды Ахматчыкъ?

Бюгюн Ахмат нек джылайды,
Билемисиз сиз аны?
Бир сорчугъуз Ахматчыкъгъа,
Нек бузулгъанды къаны?

Кеси айтхан болмаса,
Ахмат хаман былайды,
Стол тюрбюне кириб,
Суйген „джырын джырлайды“:

„Суймейме мен шорпаны,
Хычынны да суймейме.
Анам, анам, ой анам,
Шоколад конфет дейме!“

Алай эте тургъанлай,
Хоншу джашчыкъ киреди.

Ахматны эринлери
Салыннганын кёреди.

Айыб эте джылауукъгъа,
Былай айтыб тебрейди:

„Ахмат, къылыкъ этиб сен
Нек къыйнайса анангы?
Къуру конфетле ашаб,
Къайдан джетгин атангы!“

Айыб этгенин ангылаб
Кеси тенгли джашчыкъны,
Ахмат тебсиге джарашад,
Къолуна алыб къашыкъны.

Кёргенмисе быллайны?

Асий чыкъды
Арбазгъа,
Къарачыгъыз
Сиз анга.
Башы чакъмакъ,
Бети кир,
Аякълары
Бек шимир.

Итиу уруб,
Чепкенни
Берсе анга
Анасы,
Бир кесекден
Танылмайд
Аны агъы,
Къарасы.

Гинджисини
Къолу джокъ,
Атылады
Джазыкъчыкъ,
Айюсю да
Башсызды,
Сойланады,
Харибчик.

Таныймыса
Сен муну,
Кёргенмисе
Былайны?
Сагъыш этчи,
Тенгчигим,
Бош къалмасын
Кёлчюгюнг!

Бюртюкчюгюм.

Тура эди бюртюкчюгюм
боранлада,
Къышны сууукъ кюнлеринде —
къарангыда.

Джазны кюню тийгенлей,
алдым аны,
Эркетиб айландырдым
сабанлада,

Салдым ёс деб чомарт джерге,
юсюн джабдым,
Къайтыб келиб, мен анама
хапар айтдым.

Кюн тиеди, жангур джауад
сабанлагъа,
Айланама мен да, унутуб
ары баргъа.

Анам келди бир кюн ишден,
хапар айтад
Гитче хоншу къызчыкъгъа,
ол олтурад.

„Мени чюгюндюрюмде
нартюх ёсед,
Алты сабакъ айырыб,
ийгенди джибек.

Сютден толгъан сабакъланы
келтирме,
Джумушчу къызчыгъыма
мен берирме.“

Аны эштгенлей, уллу бюртюк
тюшдю эсеме,
Унутуб къойгъанма, айыб
этдим мен кесеме.

Джокъламайын тургъаныма
мен тартына,
Бардым чабыб чюгюндюрге
сабанлагъа.

Сюелеед ёхтем нартых
керпеслениб,
Кюннге къараб, баш къусуб,
джибек ийиб.

Кёргенимде алтын бетли
джибеклени,
Кёргюздюм мен кёзюме
бюртюклени.

Сейирсиниб, мен къарайма
тёгерекге,
Бюсюреу эте джашау берген
бу бай Джерге.



Къумчукъда.

Эки джашчыкъ ойнайдыла,
Джолчукъ этиб къумчукъдан.
Анда джюрюйдю „Москвишчик“,
Джукъ кёрюнмей букъудан.

Джюк ташыгъан машина
Шыб деб чыкъды аллына,
Алай а, сан этмейин,
Барады ол джолуна.

— Сен иймезча кёреме,
Мен джанлайым джолунгдан,

Кесингча бир тубесе,
Не зат келир кьолунгдан?

Айыб этиб ол анга,
Бу сёзлени айтады.
Джюк ташыгъан машина
Ызына терк къайтады.

Октябратчыкъ.

Октябратчыкъ болдунг эсе,
Къалай уллу ёсгенсе.
Болушалла пионерле—
Сен да аны эслейсе.

Кеслерини джолларына
Салыр ючюн ма сени,
Окьуталла, ойнаталла,
Юретелле хар нени.

Октябратчыкъ болдунг бюгюн,
Алгъышлайма тенгчикни.
Кимге да ол берилмейди,
Къатдыр энди белчикни.

Шохчукъла.

Мен анамы бек сюеме,
Айтханын да этеме.
Кийинеме, юй джыяма,
Школума кетеме.

Э жи у:

Тенгчиклерим кѣбдюле,
Биз болгъанбыз шохчукъла.
Бирге ойнай, бирге окъуй,
Къызчыкъла бла джашчыкъла,
Къызчыкъла бла джашчыкъла.

Мени анам къууанады,
Мен кѣлюне джетеме,
Дерслерими бошагъанлай
Бузоучукъну кютеме.

Э жи у.

Устазыма тынгылайма,
Айырмасам, сорлукъма,
Алчылагъа оздурмайын,
Мен пионер боллукъма.

Э жи у.

Тимурчула барадыла.

Биз барабыз, биз барабыз,
Бизни амма сакълайды.
Биз барабыз, биз барабыз
Акка бизге къарайды.

Биз аммагъа суу алабыз,
Бачхасына къарайбыз.

Акка бла ушакъ эте,
Кѣб затлагъа джарайбыз.

Амма, ишлей сабанлада,
Кѣб битимле ёсдюргенд.
Акка болгъанд къазауатда—
Фашистлени ёлтюргенд.

Ашыгъабыз, ашыгъабыз,
Амма бизни сакълайды.
Биз барабыз, биз барабыз,
Акка бизге къарайды.

Пионер.

Пионер, тири атла,
Джарыкъ джыр джырла:
Къаллай къууанч джашауда
Ётелле джылла.

Къралымы кенг къойнунда,
Уллу Къобанны бойнунда
Ёседиле таулу джашчыкъла.

Пионер ,тири атла,
Джарыкъ джыр джырла:
Сени ючюн ишленелле
Бюгюн къалала.

Къралымы кенг къойнунда,
Уллу Къобанны бойнунда
Ёседиле таулу джашчыкъла.

Пионер, тири атла,
Джарыкъ джыр джырла:
Сени ючюн къан тѣкгенле
Джигит атала.

Къралымы кенг къойнунда,
Уллу Къобанны бойнунда
Ёседиле таулу джашчыкъла.

Пионер, тири атла,
Джарыкъ джыр джырла,
Керти адам сен болурса,
Ише чыныгъа.

Къралымы кенг къойнунда,
Уллу Къобанны бойнунда
Ёседиле таулу сабийле.

Мени тобум.

Мени тобум бир ариуду,
Кѣргеегиз сиз аны!
Джашил, къызыл, кѣк, сары—
Кѣз алдайды джан-джаны.

Къабыргъагъа урсам да,
Къайтыб келед ызына,
Дагъыда мен атама,
Ол да келед ызына.

Арымайды тобчугъум,
Кёлкъалды да болмайды...
Къойсам аны кеси джангыз,
Ол да менсиз онгмайды.

Китабчыгъым.

Китаб алгъанды анам,
Мен а окъуй билмейме
Суратлагъа къарайым,
Анда кёб зат кёрюме:

Джашчыкъ джууад
Бетчигин,
Киштик ууад
Кёзчюгюн,

Къоян миннгенд
Терекге,
Кючюк киргенд
Челекге.

Джаныуарла,
Сабийле,
Кёб хапарла
Айтдыла,

Джыртма бизни,
Сакъла, деб
Ызларына
Къайтдыла.

Парадда.

Мийик тутуб байракъны,
Биз парадда барабыз.
Бир аууздан джарашыб,
Джарыкъ джырла джырлайбыз.

Ненча тюрлю шар
Учады кёкге!
Ненча кызыл байракъ
Чайкъалады джелде!

Джашчыкъ да барады
Хауа кемеде!
Хорлам кюн
Чакъсын,
Иелик этсин
Джер джюзюнде!!!



Барды джашны мураты.

Сюед болургъа космонавт
Кёк-кёзчюк джигит Ахмат.

Ёрлеб ол тауда мийикге,
Къарайды узакъда кёкге:

„Майна ол джарыкъ джулдузчукъ
Сакълайд мени—барлыкъны учуб.

Барыб къайытсам анга,
Хапар айтырма санга“.

Апрель.

Ким билмейди
Апрель айда
Ленин акка туугъанын!
Ким билмейди
Апрель айда
Гагарин космосха учханын!
Биринчи болуб
Совет адам
Космосха джол салгъанын!

Ёлкам.

Келгенд бизге джангы джыл,
Кёб сакъладыкъ биз аны.
Нызы терекчик сюелед,
Отча джаныб джан-джаны.

Башында къызыл джулдуз
Нюрюн тегед мийикден.
Къатындан кеталмайма,
Эсими анга ийиб мен.

Космонавтны олтуртханма
Ол джулдузну къатына,

Оюнчакъ да такъгъанма,
Ракета деб атына.

Чегетден къанатлыла
Къоннгандыла юсюне,
Кёб тюрлю нёгерлени
Ол тартханды кесине.

Бабушла.

Ана бабуш элте эди
балаларын суучукъгъа,
Бет-къол джууб, ариу болуб
барайыкъ деб къулакъчыкъгъа,

Анда ёсген хансчыкъланы
чимдеб-чимдеб къабарбыз,
Хансан тоюб къайытсакъ а,
бюртюкчюкле табарбыз.

„Узакъды къулакъчыкъ,
мен ары баралмайма,
Къатычыкъды бюртюкчюк,
мен аны джугалмайма“, —

Былай айтыб джююлдедиле
балаланы бир къаууму,
Эринчеклик болгъанды
бу къайгъыны сылтауу.

Аны сезиб, ана бабуш
балалагъа къарады,
Келигиз деб алгъа чыгъыб,
къулакъчыкъгъа атланды.

Аны ызындан тизилдиле
балачыкъла чайкъала,
Тенглеринден айырылыб
болмадыла къалгъанла.

Китаб.

Сен кирсенг бизни юйге,
Меннге бир къууанч келед.
Бетлеринги ачханлай а,
Ариу нюрюнг тегюлед.

Сен элтесе кюн батханнга,
Келтиресе кюн чыкъгъаннга,
Не болгъанын тыш къралда
Ангылатаса ариу халда.

* * *

Джаз келди, джаз келди
Кюн джарыкъ тийди!
Балий терек бачхада
Булчукъла ийди!

* * *

Къарчыкъ къонду къолума,
Сууукъ тийди ол манга.
Джазыкъсыныб бурхучукъну,
Салдым джылы къойнума.

4823

БАШЛАРЫ

Баппаханчыкъ	3
Иги джашчыкъ	4
Школгъа	5
Юлгю ала	5
Харшым бла киштикчик	6
Гѣджеб	7
Гуду киштик	8
Мени анам	8
Джайлыкъгъа	9
Анамы сакълайма	10
Къарт анам	11
Ананы сѣзю	11
Окъууду уллу насыб	12
Бурунчукъну къууанчы	12
Къызчыкъ бла бармакъчыкъ	13
Халимге танг атханды	13
Нек джылайды Ахматчыкъ?	14
Кѣргенмисе быллайны?	15
Бюртюкчюгюм	17
Къумчукъда	19
Октябратчыкъ	20
Шохчукъла	20
Тимурчула барадыла	21
Пионер	22
Мени тобум	23
Китабчыгъым	24
Парадда	25
Барды джашны мураты	26
Апрель	27
Елкам	27
Бабушла	28
Китаб	29
Джаз келди...	30
Къарчыкъ къонду къолума...	30

МЕДИХА ХЫЗЫРОВНА
ШАМАНОВА

Одуванчик

Стихи для дошкольного
и младшего школьного возраста

На карачаевском языке

Редактор А. И. Кубанов
Художник Б. М. Узденов
Худ. редактор М. П. Бертник
Тех. редактор Г. М. Хомякова
Корректор К. А. Салпагарова.

Сдано в набор 20-VI-1972 г.
Подп. к печати 11-VIII-1972 г.
Формат 60x84¹/₁₆. Физ. п. л. 2.
Усл. п. л. 1,86. Уч.-изд. л. 1.
Заказ № 3088. Тираж 1500 экз.
Цена 8 коп.

Карачаево-Черкесское отделение
Ставропольского книжного издательства,
Черкесск, пл. Кирова, Дом печати.
Карачаево-Черкесская
областная типография,
Черкесск, Первомайская, 47.

